

JÄÄLIND

Peep Veedla

Juba 1995. aastast valib Eesti Ornitoloogiaühing aasta lindu, tänavu on selleks jäälind. Päris kindlasti üks meie kaunimaid ja värvikirevamaid linde. Kui sa pole looduses jäälindu näinud, oled tõenäoliselt väga vähe jõgede ääres liikunud. Just jõed on jäälinnu elupaigaks. Jõest püüab jäälind toiduks sobivad kalakesed ning jõekaldasse uuristab pesakoopa. Suurem osa jäälinde lendab küll vaatamata oma nimele talveks soojemate

maade jõgedele Kesk- ja Lääne-Euroopasse, kuid siia jääb neid ka – ning just talvel, kui looduses värve vähe, on jäälindu hoopis kergem märgata kui suvises värvirikkuses.

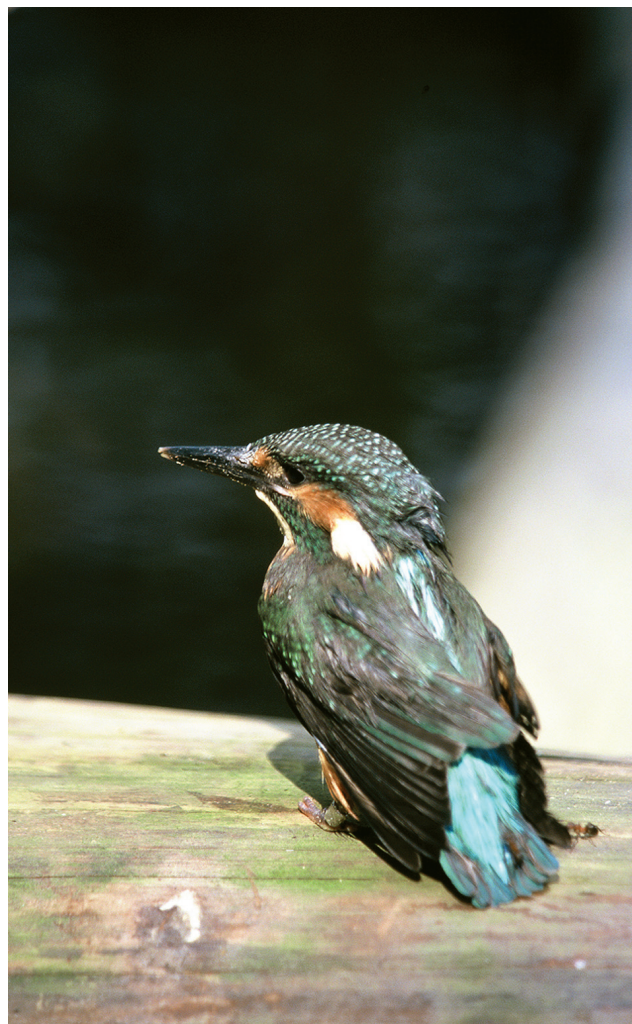
Jäälindu nimetatakse lendavaks kalliskiviks. Teadagi, eks ikka oma kauni sätendava sinise selja pärast. Kui ta meist piki jõge mööda lendab, siis näeme teda ennekõike just selja poolt. Võib-olla muidu ei märkaks-

ki, kuid kuna ta sageli lennul vaikse *krit-krit-krit* häälsusega endast märku annab, paneb see pilku pöörama ning lendavat kalliskivi mitte märgata on raske! Jõe äärde sattudes tasub muidugi kaldaoksad üle vaadata, ehk varitseb jäälind mõnel neist saaki. Kui ta siis juhtub näoga meie poole olema, näeme teda hoopiski oranžina ning ei oska sinise selja olemasolu aimatagi. Igatahes väga ilus lind on ta, vaata kustpoolt tahes. Ise on ta vaid varblase suurune, kuid hoopis teise kehakujuga. Tema pea ja nokk tunduvad ebaproportsionaalselt suured. Aga suurt nokka on tal vaja nii kalapüügiks kui ka pesakoopa rajamiseks.

Jäälinnuisa nokk on musta värvi, emalinnul alumine tüvikuosa punakas. Isalinnu nokk võib ka teinekord punakas paista, kui tal parasjagu liivassesse kaldasse pesakoopa uuristamine peaks pooleli olema. Neid umbes meetripikkusi koopakesi uuristab ta aga suve jooksul kuni kolm korda, sest ühe pesakonna poegadega jäälind ei lepi. Uut urgut hakkab jäälinnuisa uuristama vaat et enne eelmise pesakonna lennuvõimestumist. Kuna ühes pesakonnas on jäälindudel 6–7 poega, kasvatavad nad suve jooksul hea õnne korral paarkümme uut kalliskivi üles. Ja kõik nad kasvavad suureks kala süües. Pisipoegadele viivad jäälinnuvanemad pisikesi kalakesi, laste kasvades kasvavad ka kalad vanema noka vahel. Jäälind ei püüa juhuslikult, vaid valib just paraja suurusega palu, nii et kolme-neljanädalastele kalliskivihakatistele süüa viies mahuvad kalad juba vaevu lapsevanemale noka vahele. Aga alati satitakse kala lapse noka vahele pea ees, ka selles osas käib täpne arvestus ja range distsipliin. Kusjuures eelnevalt lööb jäälind kala uimaseks, ei vii lastele siputavat kalapala.

Kui esialgu valitseb jäälinnupesas kord ja puhtus, siis mida nädal edasi, seda rohkem kipub ka kord käest ära. Kui pojad lõpuks pesa hülgavad, siis ega sinna kipu enam nemad tagasi ega ka keegi muu elav hing, sest kalaluudega kaetud urgas ei lõhna just ligikutsuvalt. Aga selle pesakoopa aeg ongi ühel pool ning iga uus pesakoobas saab jällegi igati mõnus ja kodune.

Kui talvel jõgedel jäävaba vett piisavalt, on ehk õnne sealt ka mõni jäälind leida. Kui talvel ei õnnestu, tasub kevadel uuesti proovida, sest märtsis-aprillis pöörduvad rändurid tagasi. Kõigist jäälinnuvaatlustest ootab aga Eesti Ornitoloogiaühing teateid jäälinnu kodulehele www.eoy.ee/jaalind.

Fotod: Matt Kose

Jäälindu nimetatakse lendavaks kalliskiviks. Teadagi, eks ikka oma kauni sätendava sinise selja pärast. Kui ta meist piki jõge mööda lendab, siis näeme teda ennekoike just selja poolt.

